యాచన

"ఒరేయ్—"

ఉలిక్కిపడి చూశాను. ఎవరా? అని. సూరి!! ఇంతకుపూర్వం మాకున్న పరిచయం లవ లేశమైనా యిల్లా పిలుస్తున్నాడు మరి.

"క్యా భాయ్, పిలిచినా పలకవ్?"

పరిచయ మందహాసం చెయ్యాలని చూస్తున్నాను. దీం దుంప తెగా——ఊఁహుఁ—మారాం పడుతోంది.

"ఏం? అల్లా గమ్మత్తుచూపులు చూస్తావ్?"

"ఏమీ లేదండీ!"

"ఇదుగో—భాయ్—అండీ గిండీ జాంతే నై. మనం భాయీ అంటే-భాయీ—లౌకిక మర్యాదలు, శుష్క ప్రియాలు వొద్దు. హృదయాలు విప్పి మాట్లాడుకుందాం."

నాకు వికారంతో కూడిన నవ్వు వొచ్చింది. ఆపుకున్నాను. యిలా లోగడ నేను చవకగా హృదయం విప్పి, విప్పమనీ అన్నప్పుడల్లా ఎందరు నవ్వుకున్నారో?

"ఏం అలా ఆలోచిస్తున్నావు? నవ్వుకుంటున్నావు? తమాషాగా ఫీలు అవుతున్నావా?"

"కాదండి. మీరు ఇంత అమాయకులే. యిలా అయితే లోకంలో ఎలా నెగ్గుకొస్తారా—అని ఆలోచిస్తున్నాను."

నమ్మినట్లు కనబడుతోంది. కానీ—నా నుదురు దొంగను పట్టి యివ్వకుంటుందా?

"అదుగో మళ్ళీ నన్ను మీరు అంటున్నావు! ఏకవచనం, మనది రామప్పంతులికి (కన్యాశుల్కంలో) ఎదురు మతం." నవ్వుతున్నాడు.

"క్షమించాలి. అయినా నా అలవాటు యిక్కడ మార్చుకో యత్నిస్తాను." ఆర్మీనియన్ స్ట్రీటు దాటాలిగనక వాళ్ళు దగ్గరపెట్టుకుని, మాటలు మాని బైటపడ్డాం.

"ఎప్పుడు వొచ్చావ్ యిక్కడికి?"

"యిక్కడే ఉంటున్నానండి."

"ఎక్కడా ఉద్యోగం?"

"లేదండీ ఊరికేనే వచ్చాను." (అబద్ధం. నేనూ పొట్ట చేత పుచ్చుకునే వొచ్చాను).

నెమ్మదిగా వై.యం. సి. ఏ. దాకా వచ్చాము. నాకు నోరూరు తోంది. రామకృష్ణ లంచ్ హోం నీరవాహ్వానాలతో రమ్మని బతిమాలు తోంది.

"రండి, కొంచెం కాఫీ తాగుదాం."

"నా దగ్గిర డబ్బుల్లేవు. ఐనా మీరు పొండి. నే నిక్కడ ఉండ గలను."

చివుక్కుమంది ప్రాణం.

"రండి, నా దగ్గిర ఉన్నాయిలెండి."

రెండ్రణా అంటూ అరిచే డ్రైరీలకేసి చూస్తున్నాడు. వీపు తట్టి రామకృష్ణలోకి లాక్కెళ్ళాను. ఆర్డరిచ్చి బాతాఖానీలో పడ్డాం.—పళ్ళాల చప్పుడులోనూ, మాలాంటివాళ్ళ బాతాఖానీ మహాభాష్యపురొదలో కళకళ లాడుతున్న వెయ్యి సంతర్పణల గలభాలో—అక్కడక్కడ వినబడు తోంది. వోః తన దుర్దశను వెళ్ళబోస్తున్నాడు పాపం.

బైటకొచ్చి కిళ్ళీ యిచ్చి సిగరెట్ ఆఫర్ చేశాను.

"వొద్దు భాయ్—మనం అవతారాలు, (సిగరెట్లు, బీడీ,) దాటి విరాట్ స్వరూపం (చుట్ట, పొడుం, మసాలా) దగ్గరకే వెళ్ళాం."

నవ్వు వొచ్చింది, కాశిని చుట్టలు కొనిపెట్టి, నేను దేవతలు కటా క్షించి యిచ్చినవరం, సిగరెట్టు తొలి గుక్కలు పీలుస్తున్నాను.

"భాయీ! నా పద్యాలు కాశిని వినాలి!"

నాకు పనేమీ లేదు ముంచుకొచ్చేది. సరే అన్నాను. అటు హైకోర్టు పక్కలకు తీసుకెళ్ళి కూర్చోపెట్టి చదివాడు. అన్నింటిలోనూ, ఏదో వో చమత్కారం వుందిగాని, 'వేశ్య' మీద రాసిన 'కావ్యం' చాలా బాగుం టుంది.

చాలా కాండ జరిగాక చివరకు వేశ్య అంటుందీ: 'నా జీవితం అంతా గాలించాను: ఎక్కడా సుఖం దొరకలేదు. మళ్ళీ మొదటికొచ్చి చూస్తే—అంతా అయోమయంగా, భయం భయంగా వుంటోంది, కొత్త కొత్తగా వుంటోంది' అని. పక్కనున్న వేదాంతి అంటాడూ.... 'అల్లా అంటావేం? నీవు ఎంత ప్రేమను ఎరుగున్నావ్? ఎంత స్వేచ్ఛాజీవివి! ఎంత ఆశాజీవివి?' అని. వేశ్య అంటుందీ.? 'ప్రేమా—సింగినాదం జీలకర్రాను; తోటి మనుష్యులా? జలగలు! తెలీకుండా నెత్తురు పీలుస్తారు! స్వేచ్ఛా—? ఆఘ్రపసూనాలు తలలో తురుముకోడం; ఆశా?—కన్నీటి బొట్టుపైని సూర్యకిరణం తెప్పించే ఇంద్రధనువు!! ఎందుకులెండి ఇప్పుడు వాటి స్మరణ- మీ పనేదో మీరు చూసుకోండి!!' అని.

వేదాంతి అంటాడూ భరతవాక్యంగా.... 'ఒసే- చూడూ, పిల్లి (తానే)—పాలనుకొని, వెన్నెల కిందపడితే— ఆ గచ్చునే నాకుతోంది చూడూ' అని.

"సూరిగారూ! ఇంత గొప్పకవుల్ని ఆదరించని దేశం, ఏ ఒక్క ఆర్టిస్టునూ పోషించనిదేశం....తగుదునమ్మా అంటూ ఎలా 'ప్రావిన్స్, స్వతంత్ర్యం కావాలి' అంటూ తగూకొస్తుందీ"? అన్నాను.

పాపం. ఆయన్ను ఏదోకెలుకుతూన్నా నల్లే వుంది. గాద్గదికంతో- 'భాయీ! నిజం చెప్తున్నాను. నా పద్యాలు విని, నా ముఖం చూసి, ఎద్దేవా చేసిన వాళ్ళని నేనెరుగుదును కానీ- యిలా చక్కగా తెలిసి మెచ్చుకున్న వాడిని చూణ్ణేలేదు భాయీ' అంటూ చాలా ఇదయ్యాడు సూరి—నా వళ్ళు మండిపోతోంది. మేరీ పిక్‌ఫోర్డు వస్తే-లండన్ లండనంతా వొరగబడ్డారుట. ఏ రాజాధిరాజుకూ జరగనంత అఖండ గౌరవం చేశారుట ఆమెను. ఇదా-? ఏవొక్క శిల్పినీ పోషించని దేశం. వెధవదే—వళ్ళు పట పట

కొరుకుతూన్నాను- నేనే మహాకవినై జీవితం అంతా ద్వేషింప బడి నట్లు.

ఎవరో- ఆ దారిన పోతూంటే-వారిని పేరెట్టి పిలిచాడు. సరే అని లేచాను వెళ్దామంటూ— నాకేసి చూస్తూ—"నీ అడ్రసు?"

"14 సుంకువార్ స్ట్రీట్- ట్రిప్లికేన్."

"అచ్చా-రేపు కలుస్తాను." అని ఆ కొత్తాయనతో పడి పోతు న్నాడు. మళ్ళీ వెనక్కొచ్చి—బ్రాడ్వే దగ్గర బస్ స్టాప్ ఆశ్రమభూమి దగ్గరున్నంచున్నాను బస్ కోసం. చలపతిరావు కనిపించాడు. పిచ్చా పాటీ —చెప్తున్నాం. సూరి మాట వొచ్చింది. చలపతిరావు— 'ఇవాళ మీకు అంటుకున్నాదేం—అంబాజీపేట ఆముదం భలే జిడ్డు. ఎంత వొదిలింది!' అన్నాడు.

చురుగ్గా చూశాను. వెటకారంగా నవ్వాను. ఏడ్చావులె— నీకేం తెలుసు? అతని గొప్ప అన్నట్లు.

చలపతిరావు అసాధ్యుడు. "అలా చూడకండీ- యీ అభిమానం —నాలుగురోజులు పోతే—వుండదు లెండి...."

ప్రసంగం తప్పించాను. ఆ సంగతీ యీ సంగతీ మాట్లాడి 'రౌండ్ టానా' దగ్గర దిగిపోయాడు— చలపతిరావు.

2

అరిచేతుల్లో ప్రాణాలు పెట్టుకుని– వైట్వే నుంచి....బసాటో కేసి--రోడ్ క్రాస్ చేస్తున్నాను. ఎదురుగుండా సూరి....

"ఫర్వాలేదు. రా"

ఎలాగో అలా గుప్పెట్లో ప్రాణాలు పెట్టుకుని వొచ్చాను. నేను అలా కెల్లిస్ రోడ్డు బస్ ఎక్కి ఎగ్మూరులో దిగి, అక్కణ్ణుంచి-మాంబళం పోవాలి.

'ఐతే— నేనూ కొంతదూరం వొస్తాను' అన్నాడు సూరి.

'సరే'

"భాయీ—నిన్నటి పద్యాలు ఎలా ఉన్నై?"

కనుబొమలు పైకెత్తాను. నుదురు ముడతలు పడ్డది. కను రెప్పలు కళ్ళను మూసి నోటితో చెప్పాలా—వేరే—అని అంటున్నాయి. కొద్దిగా తల ఎగర వేశాను.

"భాయీ! 'వేశ్య' పద్యం యిస్తే— 'అమాత్య' రిటర్ను చేసింది"

"అమాత్య"

"అవును, అమాత్య!! ఏదో నాలుగు రాళ్ళిచ్చే పత్రిగ్గదా అని పంపితే............"

"ప్చ్!"

అప్రయత్నంగా భారత్ కెఫేలోకి పోయాం. జేబు దులుపుకుని బైటపడి కెల్లిస్ రోడ్డు బస్ ఎక్కాం. టిక్కెట్టువాడు వొస్తే— నేను 'ఓవరు బ్రిడ్జి' అన్నాను. సూరి డిటో అన్నాడు. అణన్నరా తీసి రెండు టిక్కెట్లూ నేనే కొన్నాను. ఆ మాటా-యీ మాటా మాట్లాడుతున్నాడు. స్టేజి- స్క్రీన్, స్టూడియో—ఈ త్రిశూలంతోనే పరిపాలిస్తున్నాడు. కొంతదూరం దాటాక—నేను— మాంబళం..........నౌకరీ— ఈ విష యమే..........తెగ ఆలోచిస్తున్నాను.

"భాయీ—పిల్ల లెంత మంది నీకు?"

"ఇద్దరు"

"పేర్లు?"

"అమ్మా--నాన్నా"

"నేనే ఐతేనా, సౌభరి, జాహ్నవి.... అని పెట్టేవాణ్ణి"

ఎవ డడిగాడు?

"కాశ్యేపు ఊరుకోండి!"

నొచ్చుకున్నాడు. ఎగ్మూరు స్టేషన్ దాటి క్షణంలో--మా బస్--ఓవర్ బ్రిడ్జి బస్‌స్టాప్ ఆశ్రమం దగ్గర కొచ్చింది. దిగాం.

"భాయీ! వొక్క విన్నపం"

"ఊ!"

"ఈ రాత్రికి అన్నం లేదు మరి. రెండు గారెలు యిప్పించాలి నువ్వు."

నాకు వేళ ఔతోంది. మాంబళం పోయి, మాట్లాడి, (ఏముందీ, ఉద్యోగం దేవిరింపే) మళ్ళీ రావాలి--

"హోట లెక్కడ?"

"యిక్కడే—పంకజ లంచి—ఎగ్మూరు హైరోడ్డుమీద"

"పదండి."

వెళ్ళి ఆయన పని పూర్తి చేస్తూ ఉండగా విశ్వేశ్వర్రావు వొచ్చాడు. అతని బలవంతాన మళ్ళీ తలో అరకప్పు కాఫీ— గ్రోలి—దగ్గిర దగ్గిర—పావలా భరించి, బైట పడ్డాం.

'థాంక్స్ బ్రదర్' సూరి.

"నో మెన్షన్."

యింతలో నీలిరంగు బస్సు రావడమూ.... ఆదరా బాదరా బస్ స్టాప్ దగ్గరకు జేరుకోవడం....జరిగింది. విశ్వేశ్వరరావు మాంబళం వొస్తున్నాడు: సూరి మమ్మల్నిద్దర్నీ ఎక్కించి తాను ఎటో పోయాడు.

విశ్వం—"ఏమండీ ఎక్కడ దొరికాడు? మీకు ఈయన!"

"ఏమిటోనండి—పాపం—అల్పసంతోషి."

"అంతేకానీండి- భరించలేమండీ, అబ్బ!!"

"ఏం?"

"వేధిస్తాడు!"

"ఊఁ((!"

ఊఁ(అన్నానేగానీ— నాకూ అలాగే ఉంది అప్పుడే.

3

నేను ఎంత ఆశపడి మద్రాసు వొచ్చానో—అంతగా లాభించ లేదు. వొకటి రెండుచోట్ల లాభిస్తుందేమో అని ఆశగా వుంది. Try చేస్తు న్నాను. కానీ—ఏమిటో— యిప్పటి నాస్థితి అంతా తెగ తిప్పటగా ఉంది. ట్రాంవాళ్ళకూ బస్సులవాళ్ళకూ-కుమ్మరిస్తున్నాను: సాయంత్రం ఔతోంది. టౌన్‌కు పోయి వొకరితో మాట్లాడి—యింటికి చేరుకో బయలుదేరాను. చీకట్లు మీదపడి-దబాయించ బోతూన్నై. రామకృష్ణలో ఆ దీపాలు ఎంత నా వంటివాణ్ణైనా నవమన్మధుణ్ణిగా చేస్తూన్నై. చిక్కని

కాంతిలోఁ దీపాలమీది మోజుకోసం వెళ్ళి--నోటికి పని చెప్పి—మళ్ళీ భోజనం దేనికని—అక్కడే విరుచుకు తింటున్నాను.

"హల్లో."

—సూరి.

కూచోండి అన్నానేగానీ—చలపతిరావు అన్నట్లు—జిడ్డు-—వొదుల్తుందేమో అని— కొంచం....

సర్వర్ What sir అని అడిగాడు సూరిని—ఏం ఆర్డర్ యిస్తాడో అని—చూస్తున్నాను, ఓరకంటితో.

పెదిమ విరిచి అడ్డంగా, తల ఊయించాడు. ఏమీ అక్కర్లే దన్నట్లు.

సర్వరు--నన్ను 'యింకా' అన్నాడు.

'కాఫీ'—అని సూరికేసి—'మీరు?' అన్నాను.

'నాకేం వొద్దు. కానీ—బిల్‌లో—యిద్దరికి అని వేయించు. మరేం లేదు. శేషయ్య వొచ్చాడేమో అని అనుమానంతో లోనికి వొచ్చాను. అతను లేడు. ఊరికే—వెళ్తే—తిని ఎగేస్తున్నట్లు వాళ్ల అనుమానపడి తల కొట్టినంతపని చేస్తారు. పోనీ—అంటే....నాకు కోరికా లేదు, జేబులో దుగ్గాణీ—లేదు' అని వొక్క దమ్ములో ఊదేశాడు సూరి.

ఎంతచెడ్డా—కవి! ఎంత రమ్యంగా చెప్పాడు!!

సర్వర్ కాఫీ తెస్తున్నాడు. కాఫీ అయినా యిప్పిద్దాం అనుకున్నాను. కానీ—నాకు వాక్స్థానశని! జాతకాన్ని పుచ్చుకుని శిరోమణి దాకా—పోఅక్కర్లేదు, నాకే తెలుసు. 'ఈరాత్రి భోయినం ఉందా మీకు' అన్నాను. ఉలిక్కిపడి—'హుఁ' అన్నాడు. కంఠస్వరమూ, మనస్సుని

పట్టి యిచ్చే మోహమూ—నాకు భోజనం లేదు కాని.... నువ్వుకూడా యద్దేవా చెయ్యాలా అనీ—యిప్పుడా—హేళన అనీ చెప్పాయి నాకు.

కాఫీ వొచ్చింది. రెండుగారె లన్నాను నేను. సాంబార్ అన్నాడు సూరి.

నేను కాఫీ తాగి సిజర్ ముట్టించాను. 'డీం' లో పడిపోయాను. గారెలు తిని—పూరీలు కూరతో పట్టించి—కాఫీ అక్కర్లేదని మంచినీళ్ళు తాగాడు సూరి.

చలపతిరావు యితన్ని ఇలాగే ఎరుగున్నాడు కాబోలు: చుట్టలు అడిగి కొనిపించాడు. నేను రోడ్డు క్రాస్‌చేసి బస్ అందుకోవాలి. నాతో పాటు వొచ్చాడు. యింకా యేం వొదిలిస్తాడో అని లోలో ఇదౌతున్న నన్ను గమనించినట్లే లేదు సూరి. బస్ వొచ్చింది. ఎక్కబోతున్నాను.

'మరి—'

వెనక్కు తిరిగిచూస్తే—ఏం ముణుగుతుందో అని చూణ్ణేలేదు. యింకా—ఏ మిమ్మంటాడో—థాంక్స్ చెప్పటానికేమో—ఆ 'మరి' థాంక్సూ కాదు. గింక్సూ కాదు. దేనికో—పాచికేస్తున్నాడు.

4

మెయిలులో రాజారావు వొస్తాడని సెంట్రల్ స్టేషనుకు పోయాను. ఆయన వొస్తే నాకు చాలా వీలు. రేడియోటాక్ కోసమై—ఆయనరాక.... నాకు అనుకోని ఉపకారం. ఆయన కొస్త మనమాట—ఆ మాంబళం వాళ్ళతో అంటేనా—అని అనుకుంటూ—వెళ్ళాను.

ఎవరో వొస్తారని—సూరి అక్కడ.

'ఏం భాయీ!'

విషపునవ్వు నవ్వాను.

"భాయీ! నిన్నొకటి అడుగుతాను, నిజం చెప్పు."

"ఏమిటది!"

"ఉద్యోగ ప్రయత్నం ఏమన్నా చేస్తున్నావా—?"

దాద్దా మనుకున్నాను గానీ-దాయలా-చెప్పేశాను.

"నే నోటి చెప్తాను. వినూ, నౌకరీ—అదే ఉద్యోగం. మన ఆదుర్దా కొద్దీ—వాపోయి దేవులాడుతాం—గానీ-దొరకదు. యివ్వరు. నా తల చిట్లెం కట్టింది. (నిట్టూర్చి—)ఎవరి లక్ వారిది. Try Try Try again అన్నారు. చూడు!"

"అందుకే-నేను రాజారావు కోసం-వొచ్చాను. ఆయన తలుచుకుంటేనా—?"

"అంతవారా-??!"

"ఓ"

ఇంతలో దూసుకుంటూ మెయిల్ వొచ్చింది. రాజారావుగారు దిగారు. యిద్దరం కదులుతుంటే....సూరి వొచ్చి, తన ఫ్రెండ్ రాలేదని చెప్పాడు. తన్ను యింట్రడ్యూస్ చెయ్యమన్నట్లు—లాలనతో-చూశాడు. గానీ యీయన వెంటబడి ఎక్కడ మన గోప్యం చెడగొడతాడో అని చూసీచూణ్ణట్లు నటించాను. బైటకొచ్చాం— హోటలు ఎవరెస్టుకు రిక్షాలో మేమూ-జనరల్ హాస్పిటల్ పక్కనుంచి పడి టౌన్‌కు సూరీ.

——....వీలు చేసుకుని రాజారావుగారు ఆ మర్నాడు బయలుదేరారు. నేను రాజారావుగారితోటే ఉన్నాను. నా కోసం రాజారావుగారు బయలుదేరారు. 'లజ్' దగ్గర దిగి మా పని పూర్తిచేసుకో-వడిగా వడిగా వడివడిగా పోబోతున్నాం. కచేరిరోడ్డులోంచి వొస్తూ-సూరి!

రాజారావుగారూ–సూరీ పరిచయ మందహాసములు చేసుకుంటు న్నారు. నాకు చిరాకు ఎత్తుకొస్తోంది. వీడెక్కడ పోగైనాడంట—శని లాగు!

రాజారావుగారు మహా మెతకమనిషి. చూసీ చూణ్ణట్టుపోక– వీణ్ణి పలకరించారు.

సూరి ఆయనకు దణ్ణం పెట్టి....నాతో–'భాయా ఆ ఖాదీకొట్టులో- కొత్తగా పెట్టారులే-కొంచెం పరిచయం వుంది. నౌకరీకి ఎంత ప్రాధేయ పడి వొచ్చానని!'

"ఏమయింది?"

"లాభం లేదు."

శుభమస్తూ అంటూ మేం బయలుదేరడ మేమిటీ–ఈ పైడిపలుకు లేమిటీ? రాజారావుగారూ భలేవారే-తగుదునమ్మా అంటూ–యింత కాఫీ పుచ్చుకొద్దాం అన్నారు. నాకేం–ఖర్చు–కాదు. కానీ–మన నిక్క నీలిగి మనం–పోయేసరికి—ఆ అవతల పెద్దమనిషి వుండొద్దూ.... మన అవసరమా? వాళ్ళవసరమా? ఇదీ-నాబాధ. 'చావండి' అన్నట్లు వో చూపు చూసి, సైఁ అన్నాను.

సూరికి మద్రాసు మద్రాసంతా హృత్కవిలి. 'యిదుగో— బ్రాడీస్ రోడ్డు-యిక్కడే ఉడిపి హోటలు' అంటూ దారితీశాడు.

నాక్కసి కాలుకొస్తోంది. రాజారావు మీది కసికూడా కలిపి — 'సూరీ! మద్రాసులో ఎన్ని కాఫీ హోటళ్ళో-అవీ ఎక్కడెక్కడో—ఆకా రాది క్రమపట్టిక—తయారుచేసి ఉంచుకున్నావల్లే ఉందే'—అని నవ్వాను. హోటల్‌కు పోయాం-సూరి లఘువుగానే తృప్తి పడ్డాడు. ఏం చెప్మా?

అని అనుకున్నాను. రాజారావుగారు కిళ్ళీలు కొంటున్నారు. నన్నివతలికి పిల్చి సూరి-'భాయిసాబ్! వో పావలా యివ్వవూ?' అన్నాడు.

'నీ మొహం మండా!' అనుకున్నాను నాలో. లోలో. వెధవ నాగరికత ఉన్నదున్నట్లు అని బతక లేమాయె.

ఏ మనుకున్నాడో మరి సూరి- 'పోనీలే-వొద్దులే' అని అన్నాడు. ఉద్యోగానికి పోతూ వీడి ఆక్రోశం దేనికంటూ రాజారావుగారి పర్సు. చొరవ నటించి, అడిగి తీసుకుని, అందులోంచి-- వో అర్ధరూపాయి (పావలా లేదు. మార్చచ్చు. కానీ-యిది వీడికి నొప్పి కలిగించవచ్చు అని యిట్లా చేశాను) తీసి-రాజారావు చూస్తూండగానే- సూరి కిచ్చాను.

చాటంత మొహం చేసుకుని, వెంటనే కృతజ్ఞతా భావంతో నొప్పితో కుంగి, 'థాంక్స్' అని సూరి సెలవు పుచ్చుకున్నాడు.

విశ్వేశ్వర్రావు అన్నది నిజం. మహ వేధిస్తాడు.

5

రాజారావుగారు చెప్పినా పని కాలేదు. రాజరాజేశ్వరుడు వొచ్చి చెప్పినా—కాలేదు. ఆశలు అడుగంటాయి. యింటిదగ్గర్నుంచి తెచ్చుకున్న మొత్తంల్లో పదే మిగిలినై. నిరాశ ప్రబలిపోతోంది.

బంధువులింట్లో పెట్టా-పరుపుచుట్టా పెట్టి...బైటబైటతిని తిరుగుతున్నాను. కాలక్షేపం చేస్తున్నాను. గాలి ఆట్టం లేదు. ఏమీ తోచడంలేదు. దిగులు వికృతవదనంతో వెక్కిరించి వెక్కిరించి చంపుకు తింటోంది. ఏమీ చెయ్యడానికి తోచక--ఆక్వేరియంకు పోయాను. ఏదన్నా సరే—కాస్సేపు నన్ను నేను మరిచిపోవాలి.

ఏ ఉపమానమూ దొరకని ఆ నీటిపాము ప్రియురాలి కను బొమ్మలా వంపు తిరిగిఉంది. ఈ ఈశ్వర సృష్టి ఇంద్రజాలం చూస్తూ-మైమరచి చూసిందే- చూస్తూ తిరుగుతున్నాను. ఆ రంగురంగుల చుక్కల చేప నోరు తెరచి-దేబెమోహంతో- నన్నని పస్ను దగ్గర నోరు మూసుకుంది. ఆ తాంబేలు-ఆ అడ్డనిచ్చైన కన్నాల్లోంచి, ఆవలి ప్రక్కకు పోవాలని తలదూర్చి-పో ప్రయత్నించి కన్నం విశాలం చాలక తాను పోలేక- వోడిపోయి-మళ్ళీ ప్రయత్నిస్తోంది.

"బ్రదర్! క్షమించాలి!"

"ఎవర్రా నాయ్నా?"

"సూరి!"

వీడి గొంతుక ఎల్లా పిసకడమూ-అని ఆలోచిస్తున్నాను.

"బ్రదర్! నీతో కించిత్తు క్షమార్పణ చెయ్యాలి"

"ఊం-కానీ-"

"నేను ఇక్కడ ఎక్కువసేపు ఉండకూడదు. మా స్నేహితుడు లోపల ఉన్నాడు. మాట చెప్పి వస్తానని లోనికి వొచ్చాను. మర్యాదకు దయవుంచి బైటకు రావాలి."

'ఏం గ్రహచారంరా నాయనా'-బైటకు వొచ్చాను.

పక్కనే కాఫీహోటలు వుంది. ఎంత వొదలాలో-

పక్కనే ఉన్న చెట్టునీడను యెవ్వరూ లేరు. అక్కడ కూర్చో బెట్టాడు సూరి.

"శాస్త్రీ! నిజం చెబ్తున్నాను. నువ్వు ఏమనుకున్నా సరే-నేనూ నౌకరీ కోసమే వల వేసి గాలించి వెతుకుతున్నాను. ఈసారి నేను

వొక్క చేతి సంచీతో మాత్రమే మద్రాసు వొ_స్తః- ఎన్నో వ్యసనాలను చంపుకున్నాను, వొక్క ఆకలిని తప్ప. ఆ ఆకలి సృష్టి కంతకూ-సహజంగా ఉన్నదే. కానీ నా ఆకలి వల్ల నేను 'వల్చర్'గా చూడబడుతున్నాను. (ఏడుపు వొస్తోంది అతనికి) నా పేరు చెప్ప మండిపడతారు. నువ్వు అలా అందరి మాదిరీ కాదు, రసజ్ఞుడివి. (డిగ్రీ యిచ్చేశాడు. ఏం కావాలో యిప్పుడు....) లోకం కంటే వెయ్యి విధాల ఉన్నతుడివి. ....ఏదో వొక ఔన్నత్యం నీలో లేకపోలేదు, అట్టి నీవుకూడా....నన్ను -నిన్న లజ్ దగ్గర చూసీ చూణ్ణట్టు నటించావు. ఎవరు చేసిన పాపఖర్మం అనుభవించే దిక్కడా....ఇంతే- నిన్న పావలాకు అర్ధ యివ్వడమూ యింతే, నాకు తెలుసు ఆ ఎత్తు- కాళిదాసు- యాచ్ఞామోఘా వరమధిగుణే- నాధమే లబ్ధకామా-అన్నాడు. అంచేత నిన్ను అరమరలేకుండా అడిగి ఎక్కన పెట్టాను. క్షమించు. భగవంతుడా! యిట్లా మమ్మల్ని సాధించి వేధించి ఏం ఆనందం అనుభవిస్తావోయ్ తండ్రీ!" కన్నీళ్ళు కార్చాడు.

--యిదంతా నిజమే? కన్నీళ్ళు కొంతమందికి పైంట్లకు పైంట్లు తయారుగా ఉంటై కాబోలు!

పైకిమాత్రం- "భాయీ ఇంత చెప్పాలా-చిల్లర లేకానూ-రాజారావు ఏమనుకోడు గనకానూ- అలా యిచ్చాను గానీ యింకో విధంగా ఆలోచించకు" అన్నాను.

"మరి—చూసీ చూణ్ణట్టు నటించావేం?"

"తొందరగా పోతున్నాం- ఆలిశ్యం ఔతుందని."

"ఆ మాటే చెప్పేయ్యకపోయావూ- శాస్త్రీ! నీవు మోరల్ కవర్డ్వి కావే"

పిచ్చివాడు. లోని నిజం పైకి చెబితే-విషం కాదా?

సముదాయించాను: తేరుకుని వెళ్ళిపోయాడు. అదంతా నిజమేనా....? లేక అదీ వో వేషమా—? ఏమో మరి—కవీశ్వరుడు మరి- ఎన్ని చమత్కారాలైనా చెయ్యగలడు....

6

రెండు మూడురోజుల్లో ఉడాయించేద్దామనుకుంటున్నాను. నాకేమీ పాలుపోటం లేదు. మదరాసు వొచ్చేటప్పుడు నా భార్య- 'ముష్టెత్తుదాం-వంటలు చేద్దాం, పిలుపులు పిలుద్దాం. కాఫీహోటల్లో మీరు వడ్డనా—నేను పిండి రుబ్బడమూ-ఏదైనాసరే ఏమైనా సరే- ఏ వృత్తయినా సరే- తప్పేమీలేదు. స్వంత అన్నం తిందాం'- అని చెప్పినమాటలు అప్పట్లో వేడీ, మధ్యన బాధా, తుదికి-విషపునవ్వూ నిచ్చాయి. కానీ-యిప్పుడు.... చెప్పలేను, కుంగిపోతున్నాను, ఏ మొహం పెట్టుకుని యింటికిపోటం?? అని.

హఠాత్తుగా శ్రీనివాసరావు కనిపించాడు సూరితో సహా, బ్రాడ్వే దగ్గర. మా పరిచయాల సంగతి ఎరక్క-సూరి-మాఇద్దరికీ తొలి పరిచయం చేయబోయాడు. ఏంరా—అంటే ఏంరా—అని మేం సంభాషణ మొదలుపెట్టాము.-విస్తుపోయి చూసి, వోః కుంగిపోయి ముళ్ళమీద వున్నట్టు వున్నాడు సూరి.

కొంచెం సేపటికిగాని నేను గ్రహించలేదు అతనిబాధ. శ్రీనివాసులు—అతణ్ణి (సూరిని) మరీ తీసికట్టుగా చూస్తాడాయె-తానా-నా ముందు కవి ఆయె-యీ విషమస్థితి అతనికి మరీ యిబ్బందిగా ఉంది.

శ్రీనివాసులు ఆమాటా ఈమాటా తెచ్చి, 'వొక్కరోజు నువ్వు నా అతిధివిరా-' అని నన్ను ఆహ్వానించాడు. సూరి మాటో—? శ్రీనివాసరావు అతణ్ణి పిలవనే లేదు. కదలబోతున్నాం ఆమాటా ఈమాటా చెప్పుకుని. కిళ్ళీలు తీసుకొస్తానని శ్రీని బయలుదేరాడు.

సూరి నన్ను 'భాయీ!'

పరధ్యానం నటించాను.

"భాయీ!!"

"ఊఁ—ఏం?"

"ఏంలేదు...." పడగ ముడుచుకునే తాచుపాములా తల వాల్చుకున్నాడు.

నాకర్థమైంది. కానీ తెలీనట్లు చూస్తున్నాను.

శ్రీనివాసరావు యిన్ని గోల్డ్‌ఫ్లేకులూ, కాసిని చుట్టలూ తెచ్చి 'కదుల్దామా—??' అని అన్నాడు.

'వుంటానండీ' అని సూరికేసి చూశాను. అతని మొహం స్పష్టంగా చెప్తోంది, వీళ్ళు ఈపూట భోజనానికి పిలిస్తే బాగుణ్ణే అని.

శ్రీనివాసరావు తొందరపడుతున్నాడు. వోచుట్ట అడిగి తీసుకుని, సూరికిచ్చాను. ఆక్వేరియంలో చేపలాగే దేబెమొహంతో సూరి నిష్క్రమించాడు.

శ్రీనివాసరావు ఆమాటా ఈమాటా చెప్తూ—

"అబ్బాయి! వానవెలిశాక కాసేవెన్నెట్లో ఉన్నానురా నేను. యిదుగో, సిగరెట్టు ముట్టించు. తీరిగ్గా కబుర్లు చెప్పుకుందాము....నిజం చెప్తే-నమ్ముతావో-నమ్మవో-కానీ, తెనాల్లో ఈమధ్య నేను పడ్డ బాధలు

కొ_స్త మరిచేపోయానురా—యిక్కడ వో డిస్ట్రిబ్యూటర్ దగ్గర నౌఖరీ. డెబ్భయి రూపాయిలిస్తారు. సుఖాలంటావా?-అవి ఎప్పుడూ సాధ్యాలే-ఆనందం అంటావూ? అది మనస్సు కల్పించే ఇంద్రజాలం. ఎప్పుడైనా ....." అంటూ రోటరీ మిషన్ సంగీతంలా ఉపక్రమించాడు.

నాకూ ఏదైనాపని చూపించి పెట్టమని అందామని నోటి దాకా వొచ్చింది కాని-నిక్కుకుపోయాను. 'విష పశ్చిమబుద్ధయః' అని ఊరికే అన్నారా?

హోటల్ ఎస్ప్లనేడులో భోంచేసి అద్దంలో చూస్తూ చేతులు కడుక్కుని, కిందకొచ్చి ఫేముసోఫాలో పత్రిక చదివి, మళ్ళీ బయలుదేరాము. మూకర్ నల్లముత్తు వీధిలో యిన్ని 'బ్లాకులు' ఆఫీసు తాలూకు తీసుకుని మెల్లిగా బీచ్ స్టేషనుకు వొచ్చాం.

"నువ్వు ఎందాకా?" అన్నాడు నన్ను.

"నీతోనే."

అచ్చా అని రెండు మాంబళం టిక్కెట్లుకొని- రైలులో కూర్చున్నాం. యింకో ఉద్దేశంతో వెంటబడలేదుగానీ-ఎలాగయినా వీడిచేత అడిగించుకొని ఏ యాభై రూపాయాల job ఐనా లంకించుకోవాలి అని ఆలోచిస్తున్నాను. పార్కు స్టేషన్ దాటి ఎగ్మూర్ స్టేషన్ దగ్గరకు వొస్తూంది. ఎలక్ట్రిక్ ట్రైన్.

'ఏంరా!'

'ఆఁ!'

"మరేం అనుకోకు—దేనికి వొచ్చావురా—ఇక్కడికి (మద్రాసుకి)?"

—నవ్వాను. ఆ వొక్కనవ్వూ నా జీవితాన్నంతనూ పట్టి యివ్వవచ్చు.

"నౌఖరీ చూట్టానికి వొచ్చావుట్రా?"

వెధవదర్పం—'ఔను' అనలేకపోయాను. పెదిమ విరిచి 'ప్ఛ్!' అన్నాను.

"-చూశావా మంచి ఫిలిమ్స్ వున్నై వూళ్ళో" అన్నాడు మళ్ళీ శ్రీనివాసరావు.

"ఉఁహూఁ" అన్నాను లేదన్నట్లు.

'అయితే ఫస్ట్‌క్లాసిప్పిస్తాను. పో, మినర్వాకు 'లైఫ్ ఆఫ్ ఎమిలీ జోలా' మంచి ఫిలిం."

'అచ్ఛా' అన్నాను చేసేదిలేక.

మాంబళంలో దిగి వాడి ఆఫీసుకుపోయాం. మేనేజర్‌తో పది పది హేను నిముషాలు మాట్లాడి యివతలకు వొచ్చి, "అబ్బాయి నాకు నెల్లూరు ప్రయాణం తగిలింది. సాయంత్రం పోవాలి. సరే కాని కాస్సేపు నువ్వు పడుకుంటావా——?"

"ఆహా——మరి నువ్వు?"

"పనుంది-పోను, దా" అని వోగదిలోకి తీసుకెళ్ళి వో మంచం చూపించి దిండు యిచ్చాడు. తనపనిలోకి తాను పోయాడు!

——అయిదింటికో- అయిదున్నరకో నిద్రలేపాడు. మొహం కడుక్కుని తల దువ్వుకుని, బయలుదేరాము.

"భోంచేస్తావా యిప్పుడు?"

'అభ్యంతరం లే'దన్నాను.

యిద్దరం భోంచేశాము. బైటికొస్తుంటే మినర్వాకు ఫస్ట్‌క్లాస్ టికెట్టు-ఆర్డర్ యిచ్చి 'యిహనే వెళ్తాను. నెల్లూరు పోవాలి' అన్నాడు శ్రీని.

'అచ్ఛా.'

కిళ్ళీలూ-సిగిరెట్లూ కొని పర్సు-లోజేబులో పెట్టుకోబోతున్నాడు.

'శ్రీ!' పిలిచాను.

'క్యా?'

'వో రెండు రూపాయలు కావాలిరా."

నా కంఠం చచ్చీ చావని దశను సూచిస్తోంది.

'అలాగే'.

పర్సులోంచి డబ్బుతీసి అరిచేతిలో పెట్టుకుని నాకేసి చూశాడు తీసుకో అన్నట్లు. యిదో మర్యాద.

మూడురూపాయలు తీసుకున్నాను.

మళ్ళీ శ్రీనివాసరావు అన్నాడూ: 'యిక్కడే వో ప్రెస్‌లో ప్రూఫ్‌రీడర్ గిరీ కాళీ ఉంది. వోపాతిక యిస్తారు. వొప్పుకో. ఓం ప్రథమంలో ఎక్కడో అక్కడ ఇరికితే- తర్వాత పైపైకి ఎగ ప్రాక వచ్చు.'

'—పాతికా—భూమిపాతిక—ఎందుకులే' అన్నట్లు—పెదిమ విరిచి తల విసిరాను. 'రైటో' అని శ్రీనివాసరావు వాళ్ళ ఆఫీసు కేసి వెళ్ళాడు.

—ఊళ్ళోకి వొచ్చాను.

'భాయీ!'

'ఆహా—సూరే!'

ఇందాక శ్రీనివాసులు దగ్గిర మూడురూపాయలు తీసుకునేప్పటికే-చచ్చీచావని పనైంది. తల కొట్టినట్లైంది. ఈ సూరి యిలా ఎన్నాళ్ళు బతగ్గలడో?

'క్యా భాయి!' గర్జించాను.

"శ్రీనివాసరావు చూశావా— యిందాక భోజనానికి పిలవనేలేదు."

"ఏమో మరి మీ టరమ్స్ నాకేం తెల్సు చెప్పండి? అయినా నేను అతిథిని చూడండీ—?"

"కాస్త నువ్వేమైనా తీసుకుని యిస్తా వనుకున్నాను."

—యిదో ఆటా—? పైకి 'చెప్పక పోయావా?' అన్నాను.

"వేరే చెప్పాలా—నా కుచేల దారిద్ర్యం నీకు తెలవందేమిటి భాయీ!"

"పాపం శ్రీనివాసరావు దగ్గరకూడా అట్టే లేదండి!"

"లేకేం—వుంటుంది!"

వెధవ Poetic eye.

బుకాయిద్దా మనుకున్నాను.

"అబ్బే లేదండీ—యిందాక నేను హోటల్ బిల్ కోసం వాడి పర్స్ తీసి చూశాను. రూపాయిన్నరే వుంది."

"ఆ రూపాయి తేకపోయావ్ శాస్త్రీ. వాడు మార్వాడీల గుమాస్తా కదా—అమాత్రం ఆఫీసులో దొరక్క పోతుందా?"

—వోరి వీడిదుంపతెగా—ఎంతవరకూ దిగాడు?

—"వాడి జీతంకూడా—అట్టే లేదండి"

"లేకపోవట మేమిటండీ—నేనంటే వాడికి పడదు. నువ్వే అలాధైర్యంచేసి యిస్తావనుకున్నా-యిందాక వోచుట్ట తీసుకు యివ్వలా-రూపాయ తేకపోయావా—? వాడుకునే వాళ్ళం!"

వాడుకునేవాళ్ళం!!!— నన్నూ కలిపాడు. పొడిచినట్లైంది. అమాంతం విరుచుకు పడ్డాను.

"యిట్లా తేరతిండి, మిత్తికూడు, దోపిడీ—దోచుకోటం, సిగ్గెయ్యదుటోయ్. కవిట, కవి, అయ్యోరాత—తెలుగు దేశంలో— ఎవడు కాదోయ్ కవి"

"దాందుంపతెగా—కళ్ళక్కనపట్టం భయమాయె. తే. తే. ఎక్కణ్ణుంచి తెస్తారు? కుప్పలు పోసుకూర్చున్నారా? యిలా సతాయించే బదులు ఏ అచ్చాఫీసులోనన్నా పని కుదుర్చుకోరాదూ? దేశబాధ తప్పుతుందీ. ధనికులు, ధనికులు! వీళ్ళ దుంపతెగా— పని చూపించి తిండి పెట్టే బదులు, కీర్తికోసం- బిచ్చం వేసి—పొమ్మంటారు. ఈ దోపిడీ గాళ్ళ జట్టును తయారు చేసింది మహాదాతలే."

—పాపం! సూరి కిక్కురు మనలేదు. నిప్పులుమీద నుంచున్నట్లు నుంచుని ఆకాశం కేసి చూస్తున్నాడు.

వాడేమన్నా సమాధానం చెప్పవస్తేకాదూ—నా నోరు లేవవీలు.

చేసేదిలేక—ఊరుకుని, 'మినర్వా ఎక్కడ?'

"లోన్ స్క్వేర్ లో."

"దా. చూపించు."

వొచ్చాడు. అదుగో అని చూపించాడు.

"సినీమాకు వొస్తావా?"

"రాను. పనుంది."

"పైసా ఏమన్నా కావాలా?"

"అక్ఖర్లేదు."

వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ మర్నాడు కనిపించలేదు సూరి.

అయ్యో! శ్రీనివాసరావుదగ్గర బెట్టుకు పోయానే- అని బిట్టవాపో తున్నాను. ఏం లాభం. వాడు నెల్లూర్లో. పోనీ అక్కడికే పోదాం అని అనుకున్నా. నువ్వెట్టా పని చేసేది—అని ముల్లుకర్ర పుచ్చుకుంటాడు. అయినా అందడు.

ఆ మరుసటిరోజు సింగరాచారివీధి హోటల్లో భోంచేసి కారు స్ట్రీటు దాటి నార్త్టాంక్ వీధిలోంచి అంగలువేసుకుంటూ వెంకట్రంగం పిళ్ళె వీధి క్రాస్ చేసి సుంకువారి వీధిలో పడ్డాను. పోస్టు జవాను వొస్తు న్నాడు.

"ఉత్తరాలు ఉన్నయ్యా?"

"యింట్లో యిచ్చానండీ."

ఎక్కణ్ణుంచో—ఉద్యోగం ఆర్డరేమో.... శాలరీ?? యింటి దగ్గిర్నుంచేమో—రవణ (నా భార్య) రాసిందేమో. ఏమో— ఎక్క ణ్ణుంచో.—

గాలిలాగా ఊగిపోతూ- యింటికొచ్చి ఉత్తరం అడిగి తీసుకుని— చించి చూశాను.

"శ్రీ శాస్త్రికి నమస్కారాలు. నీ రెండు కాళ్ళూ పట్టుకుని దణ్ణం పెడ్దామని మహవుంది. కానీ మూణ్ణాలు బస్కిచ్చే సత్తువలేక- జాబు రాస్తు న్నాను. క్షమించు. ఇన్నాళ్ళూ, అన్నిపాపాల్లోకీ-యితరుల మనస్సును నొప్పించడం మహా పాపమని అనుకునేవాణ్ణి. యిప్పుడు కించిత్తు మతం మార్చుకుంటున్నాను.

మనస్సుకు నొప్పి కలక్కపోతే-మనం ముందుకు పోం. చలి మిడి సుద్దగా ఉన్నట్టుగానే ఉంటాం: మానవమానసికవేదనకు ఖరీదు

లేదు, నిజం. తల్లీ, తండ్రి, భార్య, స్నేహితులు, సంఘం కట్టుకట్టి పోరి మొహాన వుమ్మేసి గెంటకపోతే, మానవమాత్రుడు సంపాదనకు దిగడు. సోమరిపోతు ఔతాడు నిజం.

నన్ను ఆనాడు మహాకవికింద కట్టిననీవు, నా పద్యాలకు తనిసి, నన్ను ఎక్కిరించినవాళ్ళకై పళ్ళు పటపటకొరికిన నీవు, ఆ నీవు, నీవు, నీడబ్బుకు నాలుగుసార్లు ఆశపడేటప్పటికి- మురుక్కాలవలోని పురుగు నుగా చూశావు. నువ్వేమిటిలే- అందరూ చూస్తారు. నన్ను చూశారు. నిజం. కానీ యిన్నాళ్ళనుంచీ రానిబుద్ధి, ఎన్నిసార్లో తలబొప్పి కట్టించిన బుద్ధి, మొండికెత్తినబుద్ధి నీ వంటి రసజ్ఞుడి- సహనశీలుడి చీవాట్లతో- ఏమో-మరి—ఎంచేతో-దారిన పడ్డది.

కానీ- నా తప్పులు లేకపోలేదు. ఐనా నీవు ఔదార్యంతో వాటిని ఆకలి తప్పులకింద మన్నించితే నే నింకా ఆ బురదలోనే కంఠం దాకా నన్ను గుంజుకున్న ఆ ఊబిలోనే కూరుకునిపోయి శవంలా బ్రతుకుదును. ఉద్ధరించి మహోపకారం చేశావు. నీలో తెలీని ఔన్నత్యం ఉందని మహా అనుకునేవాణ్ణి.... ఈనాటికి కించిత్తుగానైనా గోచరిం చింది.

జీవించడం అనుభవాలకోసం. యిన్నాళ్ళనుంచీ ఎత్తిన అవ తారం చాలించి, కొత్త అనుభవాలు అనుభవించబోతున్నాను.

ఆ నీకోపంలో ధనికులనూ తిట్టావు గుర్తుందా....? ఉండదులే. ఎప్పుడూ మాట పడ్డవాళ్ళకేగాని అన్నవాళ్ళకు గుర్తుండదు సహజం. బిచ్చం పెట్టక పని చూపించాలి అని.

నిజమైన దేశోద్ధారకులు శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారిని బ్రతిమాలి 'శరద్ఘనసంవార్దతి చాతకోపి' బ్రతిమాలి కంపోజింగ్ నేర్చుకో కుదిరాను. వో నెలా-నెలా పదిహేను రోజులు నేర్చుకుంటే వొస్తుంది

అన్నారు. మొదటి రెణ్ణెల్లూ పది చొప్పున యిస్తామన్నారు. ముందు భుక్తికి వుచితంగా వో పది యిచ్చారు. ఆరు రూపాయలకు అన్నం పెట్టే హోటల్‌లో అన్నం తిన మొదలు పెట్టాను. నా సంచీ, చాపా— మా ఆఫీసులోనే—

భాయీ—నీ సదుపదేశం ద్వారా నా అన్నం నేను తింటున్నాను, తింటాను. మహోపకారం చెసిన నీకై ఎన్ని steps ఐనా దిగి బ్రతుకుతెరువు చూసుకో, భోజులు వదులుకో, మార్గదర్శివి ఐన నీకై— నా జీవితాన్నంతా పరమేశ్వరునకువలె మంగళహారతి ఎత్తుతాను. నిజం కవులం, కవులం అని ఆంబోతులా తిరగక, కవిత్వశక్తి ఉండుగాక, అది దేశానికై వినియుక్తం అని మానవతను గుర్తించి మానవుని సాధారణ ధర్మమైన బాధ్యతల్ని వహించడంలో నీవు చేసిన నవజాగృతి సంస్తవనీయము.

ఈ జ్ఞానము ఏనాడో రావలసినదైనా — బండబారిన బుద్ధిమంతుణ్ణి గనక—ఆలిస్యమైంది. ఈ 'దాలిగుంట శాంతి' జీవితాంతమూ నిలుచునట్లుగా నీ ఆశీర్వచనము కోరుతూ—నీవున్న దిక్కుకై తలవంచి, ఈనా ఎడద నీకై నిరంతరము కేల్మోడ్పుగా నిలుపుకునే—

నీ సూరి."

గబగబా వుత్తరం మణిచి, జేబులో పెట్టి పర్సు చూసుకుని వెంకట్రంగం పిళ్ళెవీధి చివరకు టర్మినస్‌కు పోయినాను, బస్‌కోసం. సూరిని చూడాలి. ఏమిటో—'కలదు నాలోన క్షీరసాగరము నేడు'— ఆగలేను. పారిస్ కార్నరు నేరుగా పోయే బస్సులేదు. వేళకు ఢీం దుంపతెగా ఎర్రగా కొట్టొస్తూ— వయా హారిస్ బ్రిడ్జిపోయే బస్— కదలబోతోంది—ఖాళీగా.